

Otázky na štátne skúšky

v bakalárskom študijnom programe

Základy kresťanskej filozofie a katolíckej teológie (XD1-ZKFaKT)

FILOZOFIA

1. Sofisti a Sokrates a antropologický obrat vo filozofii. Sokratova náuka o cnosti a úloha filozofie ako ars moriendi
2. Platón a jeho metafyzika. Náuka o ideách v kontexte jednotlivých filozofických disciplín. Náuka o duši – problematika nesmrteľnosti a problém poznania a poznávania
3. Platón a jeho etická, sociálna a politická filozofia. Antropológia. Sociálne dôsledky a dediči jeho ideí
4. Aristoteles a realizmus – vzťah medzi metafyzikou ako prvou vedou a naším poznaním. Základné pojmy jeho metafyziky a etiky
5. Dialektici versus antidialektici. Spor o univerzálie, čo je to univerzália a jednotlivé školy a ich argumentácia
6. Tomáš Akvinský, teória poznania, metafyzika, náuka o princípe individuácie, teória cnosti, prirodzený zákon
7. Duns Scotus, princíp individuácie, haecceitas, intuitívne a abstraktívne poznanie, voluntarizmus
8. Viliam Ockham – princíp ekonómie, rozdiely v porovnaní s Dunsom Scotom, teória poznania, otázka cnosti
9. Descartesovo metodické pochybovanie ako počiatok správneho poznania, dve cesty k pravde – intuícia a dedukcia, základné tézy racionalizmu
10. J. Locke – povaha poznávacej schopnosti, skúsenostný základ poznania, sociálne a politické názory, požiadavka náboženskej slobody
11. Kritika čistého rozumu (I. Kant) – nová teória pravdy, syntetické sudy a priori, transcendentálna metóda
12. G. Hegel – logika, filozofia prírody a filozofia ducha. Subjektívny, objektívny a absolútny duch
13. Pozitivismus vo Francúzsku a Anglicku. A. Comte: princíp pozitivismu, zákon troch štádií, sústava vied. Benthamov utilitarizmus a Spencerov evolucionizmus (základné idey)
14. Schopenhauer – svet ako vôľa a predstava. F. Nietzsche – korene jeho filozofie, učenie o nadčloveku, kritika kresťanstva, tri premeny človeka
15. Logický pozitivismus a Viedenský kruh: antimetafyzický charakter, princíp verifikácie, empirizmus a induktivismus. Reakcia K. Poppera: odmietnutie indukcie vo vede, falzifikačný model
16. Filozofia existencie: M. Heidegger – otázka bytia, existenciálne črty. K. Jaspers – sloboda, komunikácia, historickosť. A. Camus – človek v absurdnom svete
17. Argumenty pre Božie jestvovanie, ich základné delenie a špecifikácia podľa východiska
18. Základné pojmy Boha, ich hlavné odlišnosti a problémy, ktorým čelia (z hľadiska časovosti, poznania budúcnosti)
19. Entitatívne a operatívne Božie vlastnosti, ich základný rozdiel a charakteristika jednotlivých vlastností
20. Problém zla – jeho dve základné formulácie a filozofické riešenia A. Plantingu a J. Hicka

TEOLÓGIA

1. Creatio ex nihilo
2. Creatio continua
3. Rozumová neschopnosť poznania trojitosti Boha a čo môže človek poznať z tohto tajomstva
4. Čo hovorí Sväté písmo o Trojičnej dogme
5. „Vnútrobožské pochádzanie“ (processio divina); pochádzanie Syna a pochádzanie Ducha Svätého
6. Božie Zjavenie podľa Konštitúcie II. vatikánskeho koncilu „Dei Verbum“. Charakteristické vlastnosti a nové akcenty v chápaní Zjavenia a viery /ako odpovede človeka/. Pojem, obsah a význam Zjavenia – dôvod a cieľ. Typy Zjavenia – aktívne, objektívne; bezprostredné – sprostredkované, prirodzené (všeobecné) – nadprirodzené (zvláštne), verejné Zjavenie a súkromné zjavenia. Spôsoby komunikácie – dejiny a slovo. Námietky proti nadprirodzenému Zjaveniu. Zvláštne Zjavenie v dejinách spásy – Ježiš Kristus ako Prostredník a Plnosť Zjavenia – Ježišove slová, Ježiš ako Slovo poslané Otcom, Ježišovo poznanie Boha Otca, Ježiš sa v slove stotožňuje s Bohom. Viera – pojem viery, cnosť a akt viery, formálny a materiálny predmet viery, viera a poznanie, vlastnosti viery: nadprirodzenosť, istota, sloboda a tajomstvo, viera a spása
7. K historickému Ježišovi skrze Evanjeliá. Tri základné smery (quests) hľadania historického Ježiša. Ježiš zjavuje svoje tajomstvo – pôvod a poslanie. Vedomie, ktoré mal Ježiš o sebe samom a o svojom poslaní – naplnenie Zákona. Výraz tohto vedomia v Ježišovom živote, činnosti a učení. Zázraky ako prejav Ježišovho vedomia – ako znamenia Božieho kráľovstva, liečiteľ a učiteľ. Ježiš Kristus, kristologické mená: Mesiáš – Kristus, Syn (Boha) Otca, Syn Človeka
8. Smrť a zmŕtvychvstanie Ježiša. Kríž ako výraz Ježišovej vernosti vlastnému poslaniu. Nádej nesmrteľnosti v Starom zákone. Zmŕtvychvstalý Ježiš sa zjavuje – prázdny hrob a kristofánie. Ježišovo zmŕtvychvstanie v skúsenosti apoštolov – Evanjeliá a sv. Pavol. Zmŕtvychvstanie ako historická udalosť. Čo to znamená, že Zmŕtvychvstalý žije – povaha a teologické chápanie. Zmŕtvychvstanie Ježiša – dejinný a nadčasový rozmer. Zmŕtvychvstanie – rôzne odpovede dejín, racionalistické hypotézy
9. Čo sú to tzv. „Loca theologici“ a ako je predstavená tradícia v náuke Magistéria (Tridentský koncil a Druhý vatikánsky koncil – porovnajte a ukážte rozdiel)
10. Riadne pápežské učenie. Jeho podstata, obsah a dosah. Slávnostné pápežské učenie, podmienky a dôsledky pápežského učenia. Predmet a okruh neomylného cirkevného učenia
11. Autorita a význam Sv. písma pre Cirkev, jeho štúdium a miesto v liturgii. Kánon a inšpirácia, jednota SZ a NZ v dokumentoch Magistéria Cirkvi
12. Kritické štúdium Pentateuchu. Prehľad Gn 1 – 11 na pozadí kultúry SBV (výklad Gn 1-3)
13. Kniha Exodus. Zjavenie Božieho mena a obnovenie zmluvy (podrobnejší výklad Ex 3; 6; 32-34), kľúčové pojmy a predpisy v Knihe Levitikus
14. Deuteronomium a prameň D. Porovnanie s tradíciou prameňa P. Recepčia príbehov o patriarchoch u prorokov (formovanie daných príbehov ako posvätné tradície)
15. Charakteristika dejín Izraela a porovnanie deuteronomistickej histórie s kronistickou
16. Historické, kultúrne a náboženské pozadie Nového zákona
17. Druhy exegetických metód analýzy textu, ich postupy a limity
18. Evanjelium podľa Marka s dôrazom na cestu učeníka v Mk 8, 28 – 10, 52
19. Štruktúra a poslanstvo Reči na hore (Mt 5 – 7) v Evanjeliu podľa Matúša
20. Špecifikum Lukášovho diela